

Як інтегрувати культуру у відновлення? В Україні стартував новий безкоштовний курс для громадських організацій

3.8.2026 - | Ministerstvo kultury ta informpolityky

В Україні з'явився безоплатний онлайн-курс для організацій громадянського суспільства - «Культурно-мистецькі практики в гуманітарному реагуванні». Він допоможе громадським організаціям зрозуміти, як інтегрувати культурні та мистецькі практики у свої гуманітарні й відновлювальні ініціативи.

Онлайн-курс спільно створили Міністерство культури України, Фонд Східна Європа, Освітня онлайн-платформа Зрозуміло! та Посольство Швейцарії в Україні. За словами організаторів, потреба у такій навчальній програмі виникла з практичного досвіду роботи з громадськими організаціями, які відновлюють громади та шукають нові підходи до роботи з людьми.

«Україна формує сучасний підхід до відновлення, у центрі якого перебувають люди. Культура допомагає людям говорити про складний досвід, повертати довіру, відчуття спільності та здатність діяти разом. Цей курс дає громадським організаціям практичні інструменти, які можна застосовувати безпосередньо у роботі з громадами», – наголошує **Тетяна Бережна**, Віцепрем'єр-міністерка України з гуманітарної політики України – Міністерка культури України.

Онлайн-курс «Культурно-мистецькі практики в гуманітарному реагуванні» презентували під час публічної дискусії **«Культура, що відновлює: практики для громад»**, яка відбулася у Києві 31 липня. До заходу долучилися представники органів державної влади, міжнародних партнерів, громадських і благодійних організацій, культурної спільноти та експертного середовища.

«Громадські організації роками напрацьовують глибоке розуміння своїх громад – їхніх потреб, ресурсів і людей, які в них живуть. Це унікальний досвід, який варто інтегрувати в загальну систему відновлення поряд із державними програмами та міжнародною підтримкою. Наш курс пояснює, чому культурно-мистецькі практики варто застосовувати в роботі ОГС, якими вони можуть бути та на які аудиторії розраховані – і як зробити цю роботу частиною спільних зусиль з відновлення», – зазначила **Віра Недзведська**, віцепрезидентка зі стратегічних партнерств Фонду Східна Європа.

Учасники дискусії наголосили, що культура не є другорядною потребою навіть в умовах війни. Навпаки – це важливий інструмент, який посилює ефективність гуманітарних проектів і сприяє довгостроковому відновленню громад.

«Інтеграція культурно-мистецьких практик посилює гуманітарні проекти, допомагає краще працювати з потребами людей і створювати довгостроковий вплив у громадах. Курс дає організаціям зрозумілий алгоритм: від визначення мети та вибору формату – до взаємодії з учасниками, партнерами й донорами», – наголосила **Анастасія Бондар**, заступниця Міністра культури з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації.

Учасники дискусії також обговорили, як змінюється підхід до гуманітарного реагування в умовах тривалої війни та яку роль у відновленні громад відіграють рішення, спрямовані на

підтримку людей, соціальних зв'язків і згуртованості.

*«Швейцарія послідовно підтримує громадський сектор в Україні, упровадження інновацій на всіх рівнях, а також розвиток нових підходів до гуманітарного реагування й відновлення. Впевнений, що культурно-мистецькі практики мають бути частиною цих процесів – терапевтичного відновлення у роботі з вразливими групами, облаштування просторів і багато інших, які допомагають громадам відновлюватися та посилюють вплив гуманітарних проєктів», – зауважив **Олег Масик**, координатор програм гуманітарної допомоги Посольства Швейцарії в Україні.*

Експерти говорили також про те, як культурно-мистецькі практики працюють з людьми з різним досвідом, та ділилися прикладами їхнього застосування. Зокрема, актор і режисер, художній керівник Театру ветеранів **Ахтем Сеїтаблаєв** розповів, що театр допомагає ветеранам не лише прожити власний досвід, а й повернути віру в себе та якість життя.

Він навів приклади учасників театру: ветеран **Єгор Бабенко**, який зазнав тяжких опіків під час війни, після участі в театральних проєктах став військовим психологом і відомим блогером. Бойова **медикиня Майя**, яка після повернення з фронту майже рік не виходила з дому, після навчання в Театрі ветеранів стала рекордсменкою світу зі стрільби з лука серед ветеранів. За словами режисера, такі історії доводять, що культура допомагає людям відновлювати довіру до себе, знову вчитися взаємодіяти з іншими й повертатися до активного життя.

Ще один учасник театру, **Андрій Онопрієнко**, після важкого поранення вийшов на сцену попри фізичні обмеження. Під час вистав він орієнтується на музику, ритм і звукові сигнали, щоб вчасно вступати зі своєю роллю. За словами Ахтема Сеїтаблаєва, театр допоміг Андрію знову навчитися працювати в команді, а його історія надихає інших.

Оксана Довгополова, професорка КШЕ, співзасновниця та кураторка платформи культури пам'яті Минуле / Майбутнє / Мистецтво, акцентувала на ролі мистецтва у роботі з пам'яттю та травмою. Вона наголосила: мистецтво не варто ототожнювати із психосоціальною підтримкою. За її словами, культура не завжди створює комфортний простір чи надає готові відповіді. Натомість вона допомагає людині осмислити пережитий досвід, поставити важливі запитання, знайти нові сенси й повернутися до власної ідентичності. Саме тому культурні практики є важливою складовою відновлення громад і людей, які пережили війну.

Онлайн-курс «Культурно-мистецькі практики в гуманітарному реагуванні» вже доступний безоплатно на Освітній онлайн-платформі Зрозуміло!. Навчальна програма складається з чотирьох тематичних модулів і 14 коротких відеолекцій.

Вона буде корисною для представників громадських, благодійних і волонтерських організацій, культурних менеджерів, громадських активістів та всіх, хто працює у сфері гуманітарного реагування й відновлення громад.

Онлайн-курс «Культурно-мистецькі практики в гуманітарному реагуванні» розроблений у межах програми «Спроможні та сильні», яку Фонд Східна Європа реалізує за сприяння Швейцарії, та у партнерстві з Міністерством культури України. Курс також є частиною міжсекторальної платформи CuRe («Культура у відновленні»).

<https://mincult.gov.ua/news/yak-integruvaty-kulturu-u-vidnovlennya-v-ukrayini-startuvav-novyj-bezko-shtovnyj-kurs-dlya-gromadskyh-organizacij>